

WYROK Z DNIA 17 STYCZNIA 2005 R.
SNO 53/04

Przewodniczący: sędzia SN Jan Bogdan Rychlicki (sprawozdawca).
Sędziowie SN: Hubert Wrzeszcz, Barbara Myszka.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny z udziałem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego sędziego Sądu Okręgowego oraz protokolanta w sprawie sędziego Sądu Rejonowego po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 stycznia 2005 r., odwołania sędziego Sądu Rejonowego od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 15 czerwca 2004 r., sygn. akt (...)

1. z m i e n i ł zaskarżony w y r o k przez:
- a) uchylenie orzeczonej kary dyscyplinarnej - upomnienia;
 - b) przyjęcie, iż przypisane obwinionej przewinienie dyscyplinarne stanowi wypadek mniejszej wagi;
 - c) na podstawie art. 109 § 5 u.s.p. odstąpił od wymierzenia kary.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 15 marca 2004 r., sygn. akt (...) sędzia Sądu Rejonowego została uznana za winną popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 107 § 1 u.s.p., polegającego na tym że:

w okresie od marca 2000 r. do dnia 14 października 2002 r. dopuściła się oczywistej obrazy przepisu art.6 k.p.c. w ten sposób, że nie podejmowała w ogóle lub podejmowała rażąco przewlekłe czynności procesowe w 19 sprawach przydzielonych do referatu sędziego, a mianowicie:

- a) do dnia 14 października 2002 r. nie podjęła żadnej czynności procesowej w sprawach przydzielonych do referatu sędziego:
 - sygn. akt V RC 1804/01 – przydzielonej dnia 30 stycznia 2002 r.
 - sygn. akt V RC 38/02 – przydzielonej dnia 4 stycznia 2002 r.
 - sygn. akt V RC 533/01 – przydzielonej dnia 22 stycznia 2002 r.
 - sygn. akt V Now 115/00, a obecnie V Now 293/00 – przydzielonej dnia 6 czerwca 2001 r.
 - sygn. akt V Npw 88/97 – przydzielonej dnia 7 lutego 2002 r.
 - sygn. akt V Now 229/00 – przydzielonej dnia 7 lutego 2002 r.,
- b) do dnia 14 października 2002 r. podejmowała czynności procesowe w sprawach znajdujących się w referacie sędziego w sposób rażąco przewlekły, a okresy bezczynności w poszczególnych sprawach wynosiły:

- sygn. akt V RC 1290/01 – 8 miesięcy
- sygn. akt V RC 256/98 – 17 miesięcy
- sygn. akt V RC 592/98 – 43 miesięcy
- sygn. akt V RC 1244/99 – 20 miesięcy
- sygn. akt V RC 1291/01 – 6 miesięcy
- sygn. akt V Npw 412/01 – 8 miesięcy
- sygn. akt V Npw 233/01 – 8 miesięcy
- sygn. akt V Npw 437/99 – 30 miesięcy
- sygn. akt V Npw 86/99 – 21 miesięcy
- sygn. akt V Npw 228/99 – 23 miesięcy
- sygn. akt V Npw 71/00 – 30 miesięcy
- sygn. akt V Nw 178/97 – 8 miesięcy.

Za powyższe Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny, na podstawie art.109 § 1 pkt 1 u.s.p. wymierzył obwinionej karę dyscyplinarną w postaci upomnienia.

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny na podstawie protokołu kontroli przeprowadzonej w dniach 27 i 31 stycznia 2003 r. przez sędziego wizytatora d/s rodzinnych i nieletnich Sądu Okręgowego w szczególności ustalił, że:

- a) w sprawie V RC 1804/01 o obniżenie alimentów od dnia 30 stycznia 2002 roku, kiedy przydzielono obwinionej sprawę do dnia 14 października 2002 roku, nie podjęła ona żadnej czynności (k. 72),
- b) w sprawie V RC 38/02 o podwyższenie alimentów od dnia 14 stycznia 2002 roku, kiedy sprawa ta wpłynęła do referatu sędziego do momentu odejścia obwinionej z Wydziału V, tj. do dnia 4 października 2002 roku nie podjęto żadnej czynności (k. 73),
- c) w sprawie V RC 533/02 o podwyższenie alimentów, dnia 22 stycznia 2002 roku przewodniczący wydziału po rozprawie przydzielił sprawę do referatu obwinionej, jednakże do dnia 14 października 2002 roku nie podjęto w tej sprawie żadnych czynności (k. 74),
- d) w sprawie V Now 115/00, obecnie V Now 293/00 o czyn karalny, dnia 6 czerwca 2001 roku przewodniczący przydzielił sprawę obwinionej; od tego czasu do dnia 14 października 2002 roku nie podjęto żadnych czynności (k. 83 – 84),
- e) w sprawie V Npw 88/97 o czyn karalny, dnia 7 lutego 2002 roku przewodniczący zarządził przekazanie sprawy do referatu obwinionej, która do dnia 14 października 2002 roku nie podjęła w sprawie żadnej czynności (k. 86),
- f) w sprawie V Now 229/00 o zmianę środka wychowawczego orzeczonego wobec nieletniego, dnia 7 lutego 2002 roku przewodniczący przekazał akta do referatu sędziego i od tego czasu do dnia 14 października 2002 roku nie podjęto w sprawie żadnych czynności (k. 96),
- g) w sprawie V RC 1290/01 o alimenty, po uzupełnieniu braków formalnych pozwu akta wraz z pismem strony przedłożono obwinionej dnia 21 lutego

- 2002 roku, lecz do dnia 14 października 2002 roku nie podjęto w sprawie żadnej czynności (k. 75),
- h) w sprawie V RC 256/98 o uchylenie obowiązku alimentacyjnego, dnia 31 maja 2001 roku sekretariat przedłożył obwinionej akta z uwagi na upływ 3 lat od momentu zawieszenia postępowania, jednakże do dnia 14 października 2002 roku nie podjęto w tej sprawie żadnej czynności (k. 76),
 - i) w sprawie V RC 592/98 o alimenty, akta tej sprawy, w której postępowanie zawieszono postanowieniem z dnia 17 września 1998 roku przedłożono obwinionej dnia 2 kwietnia 1999 roku do decyzji; do dnia 14 października 2002 roku nie podjęto w tej sprawie żadnej czynności (k. 77-78),
 - j) w sprawie V RC 1244/99 o podwyższenie alimentów, dnia 6 lipca 2000 roku zawieszono postępowanie w sprawie; akta przedłożono sędziemu dnia 2 lutego 2001 roku, jednakże do dnia 14 października 2002 roku nie podjęto czynności w sprawie (k. 79-80),
 - k) w sprawie V Nmo 148/01 o podjęcie czynności z urzędu przez sąd opiekuńczy, akta sprawy przedłożono obwinionej z informacją o zakończeniu sprawy rozwodowej dnia 9 grudnia 2001 roku i od tego czasu do dnia 14 października 2002 roku nie podjęto czynności w sprawie (k. 81),
 - l) w sprawie V RC 1291/01 o podwyższenie alimentów, akta wraz z dowodem doręczenia zarządzenia o zwrocie pozwu przedłożono sędziemu dnia 15 kwietnia 2002 roku, a zarządzenie co do uprawomocnienia zostało wydane po upływie 6 miesięcy, tj. dnia 24 października 2002 roku (k. 82),
 - m) w sprawie V Npw 412/01 o demoralizację, akta przedłożono obwinionej z opiniami szkoły dnia 21 lutego 2002 roku; dnia 24 października obwiniona zwróciła akta bez jakiegokolwiek czynności (k. 85),
 - n) w sprawie V Npw 233/01 o czyn karalny, dnia 1 lutego 2002 roku obwiniona wysłuchała nieletniego, ale akta zwróciła do sekretariatu dnia 24 października 2002 roku z protokołem wysłuchania nie podejmując od dnia 1 lutego 2002 roku żadnej czynności,
 - o) w sprawie V Npw 437/99 o czyny karalne, po przesłuchaniu nieletnich obwiniona wydała zarządzenie o zakreśleniu sygnatury akt w repertorium Npw i akta przedłożyła sędziemu, chociaż brakowało podstaw do zakreślenia, gdyż nie zostało wydane postanowienie o przekazaniu sprawy do postępowania opiekuńczo – wychowawczego bądź poprawczego; do dnia 24 października 2002 roku nie podjęto w sprawie żadnej czynności (k. 88),
 - p) w sprawie V Npw 86/99 o czyn karalny, akta przedłożono obwinionej celem wydania zarządzenia co do uprawomocnienia postanowienia 10

stycznia 2001 roku, a do dnia 14 października 2002 roku obwiniona nie wydała zarządzenia (k. 89 –90),

- q) w sprawie V Npw 228/99 o czyn karalny, akta przedłożono obwinionej z informacją Centralnego Rejestru Skazanych dnia 29 listopada 2000 roku; akta zostały zwrócone dnia 24 października 2002 roku bez podejmowania jakiegokolwiek czynności (k. 91),
- r) w sprawie V Npw 71/00 o czyn karalny, akta wraz z informacją kuratora przedłożono obwinionej dnia 19 kwietnia 2000 roku; od tego czasu do dnia zwrotu akt przez obwinioną, tj. dnia 23 października 2002 roku brak było jakichkolwiek czynności (k. 92),
- s) w sprawie V Nw 178/97 w postępowaniu wykonawczym dnia 21 lutego 2002 roku przedłożono akta obwinionej celem wydania zarządzenia co do uprawomocnienia; akta bez zarządzenia obwiniona zwróciła dnia 24 października 2002 roku (k. 95).

W tej sytuacji, mając na uwadze dotychczasową postawę obwinionej, w tym ilość załatwionych spraw, stabilność orzecznictwa, powiększenie referatu sędziowskiego, a także usprawiedliwioną nieobecność w pracy obwinionej (91 dni) Sąd pierwszej instancji uznał, iż adekwatną karę dyscyplinarną stanowić będzie kara upomnienia.

Odwołanie od tego wyroku wniosła obwiniona, zarzucając:

- 1) obrazę przepisów prawa materialnego (art. 6 k.p.c., art. 107 u.s.p.) polegającą na przyjęciu zawinionego naruszenia obowiązków służbowych,
- 2) obrazę przepisów prawa procesowego (art. 4, 5, 7, 333 § 2, 391 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p.) mającą wpływ na treść orzeczenia,
- 3) obrazę przepisów prawa procesowego (art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k.) polegającą na tym, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie czyni zadość wymogom art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. oraz pominięcie przez sąd *meriti*, dowodów przeciwnych tezie oskarżenia wnioskowanych przez obwinioną.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów obwiniona wniosła o uniewinnienie od popełnienia przypisanego jej przewinienia dyscyplinarnego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu – Sądowi Dyscyplinarnemu. Podczas rozprawy odwoławczej obwiniona popierała odwołanie. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wniósł o nieuwzględnienie odwołania i utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny rozważył:

Odwołanie jest częściowo zasadne, gdy zarzuca obrazę art. 391 § 1 k.p.k. Obraza tego przepisu prawa procesowego nie miała jednak wpływu na treść rozstrzygnięcia. Natomiast chybione są zarzuty obrazy przepisów prawa

materialnego oraz obrazy prawa procesowego, sformułowane w odwołaniu obwinionej z następujących względów.

Na wstępie należało zauważyć, że brak jest podstaw do uwzględnienia alternatywnego wniosku obwinionej o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu – Sądowi Dyscyplinarnemu. Zebrany materiał dowodowy w wystarczającym stopniu pozwalał na merytoryczne rozpoznanie wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Okręgowego.

Przechodząc do oceny zarzutów podnoszonych w odwołaniu obwinionej Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny rozważył:

- I. Zarzut obrazy przepisów prawa materialnego (art. 6 k.p.c. i art. 107 § 1 u.s.p.) okazał się bezzasadny. Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny dokonał bowiem prawidłowej subsumpcji trafnych ustaleń faktycznych i zasadnie wywiódł, iż stwierdzone w protokóle lustracyjnym poszczególne przypadki nie podejmowania w ogóle lub podejmowania w sposób rażąco przewlekły czynności procesowych w owych 19 sprawach, kolejno wymienionych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, *de facto* stanowią przewinienie dyscyplinarne określone w art. 107 § 1 u.s.p. Z kolei przepis art. 6 k.p.c. zawiera postulat szybkości postępowania adresowany do organów sądowych, stron oraz innych uczestników tegoż postępowania. Służy temu przestrzeganie dyscypliny procesowej przez organy sądowe. Jest też oczywiste, iż rażąca przewlekłość postępowania przejawiająca się w niepodejmowaniu w ogóle czynności procesowych, bądź też podejmowanie ich w sposób rażąco przewlekły godzi w prawa stron (por. art. 45 ust. 1 Konstytucji R.P.). Niemniej jednak zauważyć należało, iż rosnąca z roku na rok ilość spraw wpływających do sądów sprawia, że sędzia pomimo dużego zaangażowania w pełnieniu swoich obowiązków nie jest w stanie podobać tym standardom.
- II. W związku z tym, w sprawach dyscyplinarnych o tego typu przewinienia, konieczne jest ustalenie tych zależności, albowiem w sposób bezpośredni rzutuje to na treść określonego przewinienia dyscyplinarnego i wymiar odpowiedniej kary dyscyplinarnej.
- III. Zarzut obrazy przepisów prawa procesowego jest trafny tylko co do błędnego zastosowania art. 391 § 1 k.p.k. poprzez odczytanie, na rozprawie w dniu 14 czerwca 2004 r., zeznań wnioskowanego przez obwinioną do przesłuchania na rozprawie świadka Iwonę P. (k. 244 – 245). W zaistniałej sytuacji procesowej Sąd pierwszej instancji powinien zastosować przepis art. 392 k.p.k. i odroczyć rozprawę, zważywszy, iż świadek ten zadeklarował uczestniczenie w rozprawie po dniu 14 czerwca 2004 r. Odczytanie zeznań tegoż świadka na podstawie art. 391 § 1 k.p.k. nie miało jednak wpływu na treść rozstrzygnięcia, albowiem ustalenia faktyczne poczynione zostały na podstawie dowodu z protokółu lustracji sporządzonej przez świadka Irenę C. Poza tym jednym uchybieniem

procesowym Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny nie dopuścił się żadnych innych uchybień procesowych, podniesionych przez obwinioną, zaś uzasadnienie wyroku czyni zadość wymogom art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p.

- IV. Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny mając na uwadze całokształt okoliczności podmiotowo – przedmiotowych przypisanego obwinionej przewinienia dyscyplinarnego, w tym istniejące uwarunkowania służbowe (powiększenie decernatu, pozytywne opinie - sprawozdanie z lustracji VI Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego przeprowadzonej we wrześniu 2004 r. – s.12-14) uznał, iż przewinienie dyscyplinarne przypisane obwinionej stanowi wypadek mniejszej wagi. Przepis art. 109 § 5 u.s.p. określający możliwość odstąpienia przez sąd dyscyplinarny od wymierzenia kary w przypadku stwierdzenia przewinienia dyscyplinarnego mniejszej wagi adresowany jest również do Sądu Najwyższego (arg. z art.110 § 1 ust. 2 u.s.p.).

Konsekwencją tego jest zmiana zaskarżonego orzeczenia przez uchylenie orzeczonej kary dyscyplinarnej i przyjęcie, iż przypisane obwinionej przewinienie dyscyplinarne stanowi wypadek mniejszej wagi z jednoczesnym postąpieniem w myśl art. 109 § 5 u.s.p.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.